

Zpravodaj Ekologického centra Kralupy nad Vltavou

Obsah zpravodaje:

Úvodní slovo	1
Chemie a životní prostředí- cyklus článků.....	1
Autem nebo hromadnou dopravou?.....	3
Ekocentrum Kralupy se zapojilo do akce Den bez aut.....	4
Ekologičtější automobily mohou ušetřit podnikatelům peníze.....	5
Kralupy - čisté město.....	6
Aktuálně z Kralupska.....	7
Novinky z naší knihovny.....	7
Čas podzimu, čas ježků..	8
Z naší fotogalerie.....	9
Novinka na trhu - monitor, který se sám vypne.....	10
Kam s bioodpadem?.....	10
Co nabízíme	10
Kde nás najdete	10
Kontakt.....	10

Úvodní slovo

V tomto čísle jsme se zaměřili na podzimní témata, jakými je ochrana mláďat ježků před chladným počasím zimy, dále také na klady a zápory běžných typů dopravy. Přinášíme vám i aktuální zprávu, tentokrát reportáž z akce Den bez aut, kde mělo naše ekocentrum stánek s informačními materiály. Chybět nebude ani náš pravidelný cyklus chemie a životní prostředí se zaměřením na podzimní mlhy. Rádi bychom zveřejňovali i vaše postřehy a komentáře. Zasiťat je můžete na adresu ekoporadna@eckralupy.cz.

Podzimní inverze, mlha nebo smog?



S příchodem podzimního počasí souvisí také výskyt ranních přízemních teplotních inverzí. Lidé se obracejí na bezplatnou linku Ekologického centra Kralupy nad Vltavou s dotazy, zda je inverze a zda tedy mohou jít s dětmi ven nebo se raději mají pobytu venku vyvarovat. Měli bychom se ale inverze bát? Jak poznáme jestli je ovzduší znečištěné?

Komu by se chtělo vstávat, když nás za okny vítá mlhavé pošmourné podzimní ráno. „Zase ta inverze“, uleví si sem tam někdo a v duchu si možná povzdechne, proč se nepřestěhuje někam, kde je ovzduší čistší. Výskyt inverze však nemá co do činění s přítomnými zdroji znečištění ovzduší, ale s utvářením krajiny a prouděním větru. Inverze je totiž čistě meteorologický jev, během kterého dochází k inverznímu teplotnímu zvrstvení. Za normálních podmínek teplota vzduchu s přibývajícím nadmořskou výškou klesá. Vzduch se ohřívá o zemský povrch a stoupá vzhůru, na jeho místo se dostává nový chladný vzduch a tak je zajištěno jeho proudění. Při inverzi (inversio – obrácený) je naopak chladněji a mlhavo v nižších výškách, zatímco na horách je tepleji a svítí sluníčko. Další příčinou vzniku inverzí je i sněhová pokrývka a vzdušná vlhkost. Na tomto místě je zajímavé zmínit, že svůj podíl na vyšším výskytu mlh měly v minulosti také staré chladicí věže. Jejich výměna za vysoké betonové chladicí giganty, jak je známe dnes, přispěla ke snížení četnosti a zeslabení hustoty mlh v okolí.

Samotná inverze není ve smyslu znečištění ovzduší škodlivá, vyskytuje se i v místech nezatížených dopravou nebo průmyslovými exhalacemi. Inverzní vrstva funguje jako jakási poklička nad hrncem, která brání promíchávání vzduchu a přispívá tak ke zhoršení rozptylových podmínek. A tady už záleží na tom, kolik škodlivin se dostává v době inverze do ovzduší. Inverzní charakter počasí může negativně působit na kardiaky a osoby s nemocemi dýchacího ústrojí, případně i na psychicky labilní jedince. Souvisí to však s meteorologickou povahou inverze, nikoliv s obsahem škodlivin v ovzduší.

Starší čísla zpravodaje najdete na: <http://www.eckralupy.cz/zpravodaj.php>

Uzávěrka dalšího čísla je vždy poslední den v měsíci. Uvítáme i Vaše články, které by měly být zaměřené regionálně na Kralupsko a okolí. Chcete-li dostávat zpravodaj pravidelně každý měsíc e-mailem, pište na

ekoporadna@eckralupy.cz

Nemáte-li zájem o zasílání zpravodaje, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře.

V případě silného znečištění ovzduší může dojít až k situaci, které říkáme smog. Ten zažívala v minulosti řada obyvatel zejména na severu Čech a Moravy. Byl to smog, který odpovídal původnímu významu tohoto slova, což je směs mlhy a kouře. Poté, co se podařilo významně snížit emise oxidu siřičitého a prachu, nedochází k tomuto typu smogu ani při nepříznivých rozptylových podmínkách. Větší hrozbou se však stává tzv. letní nebo také fotochemický smog. Ten přitom nemá s mlhou ani kouřem co do činění. Vzniká za horkých letních dnů, kdy v ovzduší za přítomnosti slunečního záření reagují škodliviny pocházející především z výfukových plynů (oxidy dusíku a těkavé aromatické uhlovodíky) za vzniku přízemního ozónu.



Tradiční zácpa v Kralupech. Zdroj: Bartoš František - ECK

A jak tedy poznáme jestli je venku čistá mlha nebo smog?

Samotný výskyt mlhy nemůže být dnes ani považován za důkaz znečištění ovzduší. Objektivní informace ve formě aktuálních koncentrací škodlivin v ovzduší získáme jedině z monitorovacích stanic. Přístup k online datům má rovněž Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou. Stačí tedy zavolat na bezplatnou linku 800 100 584 a zjistit, jaká je aktuální míra znečištění ovzduší. Ekocentrum poskytuje informace nejen o překročení limitů, ale hodnoty škodlivin v ovzduší vztahuje k tzv. indexům kvality ovzduší a konkrétním doporučením pro rizikové skupiny osob, kterými jsou především

astmatici, kardiaci, děti, staří a nemocní lidé. Dosáhne-li znečištění ovzduší takové míry, že dojde k překročení limitu, měli by se i zdraví lidé vyvarovat zvýšené fyzické aktivity ve venkovním prostoru. Větrat by se mělo krátce a intenzivně.

Soňa Hykyšová

Odkazy k článku

Další informace o ovzduší v Kralupech nad Vltavou naleznete na našich stránkách: <http://www.eckralupy.cz/ovzdusi.php>.

Environmentální akce:

20. 10. 2008 - 21. 09. 2008: Tvář naší země - Krajina domova. Čtvrtá konference je připravována s hlavním tématem reflexe vývoje našeho vztahu ke krajině v posledních dvaceti letech – reflexe vyrovnání se s dědictvím let 1948 až 1989. Senát PČR, Valdštejnské náměstí 17/4, Praha 1; Výzkumný ústav S.T., Květnové nám. 391, Průhonice. Společnost pro krajinu, Milena Ondráková: mlena.ondrakova@cka.cz.

23. 10. 2008: Větrná energie v ČR 2008. Odborná konference. Hotel Novotel Praha, Kateřinská 38, Praha 2; pořádají: B.I.D. services.

23. 10. 2008: Školení k zelenému úřadování.

Školení k zelenému úřadování. V rámci projektu „Litoměřice- město slunce a života“ proběhne školení určené zaměstnancům Městského úřadu v Litoměřicích. Lektor: Mgr. Ing. Petr Ledvína (Ekologický institut Veronica, Brno). SEVER, Na Valech 53, Litoměřice. E-mail: sever@im2ekologickavychova.cz, tel: 416 734 838.

5. 11. 2008: Biomasa – kdy se naučíme plně využívat její energetický potenciál? II. krajské fórum na podporu Akčního plánu EU Biomasa. Sál zastupitelstva Krajského úřadu Jihočeského kraje, U zimního stadionu 2. České Budějovice. Tomáš Avramov: tomas@ecckh.cz. Tel: 387312580



Autem nebo hromadnou dopravou?



Skončilo léto a s ním i doba dovolených a školních prázdnin. Opět usedáme do svých kanceláří a ti co dojíždějí, i do vlaků, autobusů či aut. Následující článek si neklade za cíl přesvědčovat vás o prospěšnosti používání hromadné dopravy, ale snaží se pokud možno objektivně zhodnotit výhody či nevýhody jednotlivých druhů dopravy. Možná zjistíte, že některé z nich ani neberete v úvahu nebo si utvoříte nový pohled na věc.

Když cestujeme vlakem:

- +Výrazně bezpečnější než silniční doprava
- +Během jízdy je možné se něčemu věnovat (není-li vlak přeplněn)
- +Během jízdy je možno zajít na toaletu
- +Má vlastní trať, neuvázne v dopravní zácpě
- +Na srovnatelné trase s autobusem je většinou rychlejší
- +Emise CO₂ z fosilních zdrojů jsou nižší oproti ostatním porovnávaným druhům dopravy.
- Ne vždy je zastávka nebo stanice v blízkosti
- V případě mimořádné události (porucha, nehoda) bývá na delší dobu zablokovaná celá trať
- V poslední době došlo ke zdražení jízdného, výhodnější podmínky a slevu lze u cestujících starších 18 let (nestudentů) získat až po zakoupení zákaznické In karty (600,- Kč, platnost 3 roky)

A co jízda autobusem?

- +Během jízdy je možné se něčemu věnovat (není-li vůz přeplněn)
- +Zastávka je většinou vždycky někde v blízkosti
- +Na srovnatelné trase bývá jízdné většinou levnější než ve vlaku
- +Většina dopravců obnovuje vozový park, nové autobusy jsou pohodlné a často mají klimatizaci.
- +V případě mimořádné události (porucha, nehoda) je operativnější než vlak.
- Může uváznout v zácpě, zvláště ve větších městech
- Na srovnatelné trase bývá pomalejší než vlak (zejména „zastávkové“ autobusy, kde se provádí odbavování cestujících řidičem na zastávkách)

Dojíždíte osobním automobilem?

- +Nabízí svobodu volby z hlediska času a místa odjezdu a příjezdu
- +Rychlý
- +Pohodlný

- Relativně vysoké pořizovací náklady
- Může uváznout v zácpě, zvláště ve větších městech
- Problémy s nalezením místa pro zaparkování, zvláště ve větších městech.
- Nutnost péče o vozidlo
- Relativně drahé pohonné hmoty
- Nejnižší bezpečnost z porovnávaných druhů dopravy
- Vysoké emise CO₂

Co ještě bychom měli zohlednit:

U osobního auta je nutno brát v potaz nejen aktuální cenu pohonných hmot, ale kromě toho další „režii“ vozidla, tj. pojištění, amortizaci vozidla, údržbu (technické prohlídky), případně dálniční známku. Dále platí, že výhody, respektive nevýhody jednotlivých dopravních prostředků, nemají pouze ekonomický charakter. Z různých studií vyplývá, že osobní automobil (při poloviční obsazenosti) je pět - až šestkrát energeticky náročnějším dopravním prostředkem než veřejná doprava vlakem nebo autobusem (s vytížením tří čtvrtin kapacity) a pro zajímavost, letecká doprava vykazuje spotřebu energie obdobnou osobním automobilům, podle většiny studií ještě o něco vyšší. Dalším měřítkem mohou být třeba nároky na plochu komunikací, kde je výrazný rozdíl ve prospěch veřejné dopravy. Z dostupných výzkumů vyplývá, že cestující osobním automobilem potřebuje na silnici pětkrát až devětkrát více místa než účastník veřejné dopravy. Příklad: Ve špičce projede v dopravním pruhu cca 1850 vozidel za hodinu. Při reálné obsazenosti 1,5 osob na 1 automobil bude počet osob/h/dopravní pruh asi 2775 osob. Při nahrazení 600 osobních automobilů 300 autobusy vzroste počet osob/h/dopravní pruh na více než 16 tisíc, tedy více než pětinasobně, zdroj:



<http://www.pruhledy.unas.cz>.

Určitě žádný z uvedených dopravních prostředků není 100%, všechny mají své pro i proti. Každý z nás má různé podmínky, možnosti, ale i nároky a to vše nás ovlivňuje při výběru toho pro nás nejvhodnějšího dopravního prostředku. Ať jezdíte autem, vlakem či autobusem snažte se být ohleduplní nejen k sobě, ale i k ostatním účastníkům silničního provozu nebo spolucestujícím. I to je součástí našeho životního prostředí.

Vždy šťastné návraty přeje

Ing. František Bartoš,
dispečer Ekologického centra Kralupy n. Vlt.

Ekocentrum se zapojilo do akce Den bez aut



Zdroj: František Bartoš

Ekologické centrum se zapojilo i letos do projektu Evropský týden mobility, ke kterému se město Kralupy nad Vltavou přihlásilo. V pondělí 22. září 2008 proběhl Den bez aut. Dopoledne od 8 do 12 hodin byla uzavřena část ulice Třebízského v Lobečku, kde mělo Ekologické centrum (i mnohé další organizace) svůj prezentační stánek. Pracovníci ekocentra seznamovali zájemce s vlivem automobilové dopravy na životní prostředí i s alternativními způsoby dopravy, které jsou k přírodě šetrnější.

Na kralupské ekocentrum se obrací řada občanů stěžujících si na vysokou intenzitu dopravy v centru Kralup a s tím související znečištění ovzduší. Doprava se na znečištění podílí zejména emisemi oxidů dusíku, z nichž nejrizikovější je oxid dusičitý. Další velmi problematickou skupinou jsou aromatické uhlovodíky, z nichž některé patří mezi karcinogeny. Za teplého slunečného počasí se z těchto sloučenin vlivem slunečního záření vytváří přízemní ozón a vzniká tak tzv. letní smog. Průměrný automobil vypustí ročně do ovzduší stovky kilogramů emisí, které obsahují ohromné množství chemických látek, mezi nimiž je celá řada toxických a potenciálně zdraví škodlivých. Obyvatelé města jezdí často jen na velmi malé vzdálenosti, kdy se nestačí motory rozehrát, v takovém případě katalyzátory moc nepomohou.

„Zhoršená kvalita ovzduší je však jen jedním z mnoha škodlivých činitelů, kterými automobilová doprava škodí našemu životnímu prostředí“, uvedla Jana Krátká, dispečerka Ekologického centra Kralupy nad Vltavou. Automobily jsou zdrojem hluku především podél rušných komunikací. Únik před hlukem je stále obtížnější, hlukové zábrany bývají nedostatečné, jsou velmi nákladné a zabírají další prostor. Se vzrůstajícím

počtem automobilů roste i potřeba parkovacích míst a tak přibývá asfaltových ploch, často na úkor zeleně či dětských hřišť. Ve městech představuje automobilismus velké nebezpečí pro zdraví a život obyvatel. Pohybovat se v husté dopravě jako chodec či jako řidič je často stresujícím zážitkem. Počty dopravních nehod jsou alarmující, ročně při nich na celém světě zemře přes 1 milion lidí. Další miliony lidí se těžce zraní. Kolik zvířat zemře podél silnic už nikdo nespočítá.

Den bez aut si klade za cíl mimo jiné upozornit obyvatele měst na tu skutečnost, že automobilismus ničí veřejný prostor, určený původně pro setkávání lidí. Tam, kde se lidé dříve setkávali, se dnes jen rychle mívají, centra měst se silničními průtahy jsou nebezpečná a je lepší se jim vyhnout. Dopolední uzavírka frekventované ulice Třebízského dá alespoň několika lidem znovu pocítit, jaké by to bylo pohybovat se po městě bezpečně, bez hluku a výfukových zplodin.

I když jeden den v roce by se cesty autem mohl vzdát každý, problém s narůstající automobilovou dopravou se tím nevyřeší. Smyslem těchto akcí je však především snaha upozornit na tuto problematiku. Na bezplatné lince ekologického centra 800 100 584 se dozvíte nejen informace o aktuální imisní situaci, ale také výsledky měření mobilním měřicím vozem v ulicích města. Na internetových stránkách www.eckralupy.cz můžete mimo celé řady jiných informací najít hlukovou mapu města.

Jana Krátká



Zdroj: František Bartoš

Ekologičtější automobily mohou ušetřit podnikatelům peníze.

K provozování některých živností patří bezesporu také automobilová doprava. Nákup nového automobilu může být za určitých okolností pro podnikatele výhodný. Zejména pak při pořízení automobilu s nižšími emisemi a alternativním pohonem. Od začátku tohoto roku totiž platí úleva na silniční dani pro „ekologické“ automobily. Podnikatel vlastníci vůz jezdící na LPG, zemní plyn (CNG), vysokoprocenní směsi biopaliv (tzv. flexi-fuel vozidla, používající například palivo E85 – 85% bioethanol + 15% benzín) nemusí platit silniční daň. Do počátku tohoto roku se toto osvobození od daně týkalo pouze elektromobilů.

Nově ušetří i ti, kteří jako služební vozidlo koupí zcela nový vůz. Nové vozy již splňují přísnější emisní normy nařazené Evropskou unií. První tři roky budou platit o 48% nižší sazbu silniční daně, další 3 roky je sleva na dani 40%. Naopak majitelé vozů uvedených do provozu před rokem 1990 budou platit silniční daň navýšenou o 25%. Průměrně stárí vozového parku v ČR je v poměru s Evropou velmi vysoké. Důsledkem může být zhoršená kvalita ovzduší a nižší bezpečnost silničního provozu.

Tímto krokem chce vláda urychlit výměnu vozového parku ČR za auta s nižší produkcí emisí a alternativním pohonem. To mimo jiné povede i ke snížení spotřeby ropných paliv, snížení produkce prachových částic a skleníkového oxidu uhličitého.

Datum 22. září se již zapsalo do povědomí jako Den bez aut, společně s Evropským týdnem mobility, který tomuto dni předchází. Řada měst

a obcí se k tomuto období staví aktivně a pořádá společně s městskou policií zábavné a naučné programy pro své občany. Nejinak je tomu i v Kralupech nad Vltavou.

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou i letos bude informovat zájemce ve svém prezentačním stánku o vlivech dopravy na životní prostředí a obyvatelstvo. Stánek bude umístěn 22.9. v Třebízského ulici v Kralupech nad Vltavou.

Petr Kyncl

Nabídka Ekologického centra Most pro podniky a podnikatele:

- odborné poradenství zejména o ovzduší, EMS
- mobilní měření čistoty ovzduší
- odborné studie
- odborné školení pro zaměstnance v oblasti ekologie
- zpracování environmentálně osvětových materiálů pro zaměstnance i klienty
- projekty šité na míru pro váš podnik

Máte-li o některou z výše uvedených služeb zájem, rádi vám zašleme nabídkový katalog nebo zpracujeme individuální nabídku dle vašich požadavků. Pokud bychom nebyli z kapacitních či odborných důvodů schopni vaši poptávku uspokojit, předáme vám kontakty na firmy, které byste mohli oslovit. Kontaktujte nás prostřednictvím e-mailu ecmost@vuhu.cz.



Toyota Prius – Oficiálně první volně prodejné auto s hybridním pohonem

Environmentální akce pořádané v ČR:

6. 10. - 12. 10. 2008: Ekofilm 2008.

Mezinárodní filmový festival o životním prostředí. Od 6. 10. do 9. 10. bude probíhat v Českých Budějovicích v kině Kotva.

Od 10. 10. do 12. 10. se přestěhuje do Českého Krumlova, kde bude mít zázemí v Městském divadle a některé akce se budou konat v kině J&K a sálech Prelatury.



Víte, že ...

Palivový článek, vytvářející elektřinu chemickou reakcí vodíku (palivo s kyslíkem (okysličovadlo), není v dopravě žádnou novinkou. Dosud se ale používá hlavně v dopravních prostředcích, jako jsou raketoplány a vojenské ponorky. Jediným odpadním produktem chemické reakce je vodní pára.

Má-li se vodík opravdu stát palivem budoucnosti, bude zapotřebí vyřešit řadu technických úskalí. Skladování vodíku v automobilech je velmi problematické. Zatím také zcela chybí infrastruktura pro doplňování vodíku. Další problém je výroba. Vodík lze sice získávat ekologicky bezproblémovou elektrolýzou z vody, ale v praxi je zatím téměř polovina světové produkce vodíku vyráběna z fosilních paliv, jako je ropa, uhlí a zemní plyn.

Kralupy - čisté město



*Dobrý příklad svépomocné péče o zeleň v okolí panelového domu
Zdroj: František Bartoš*

Zanedbaná veřejná prostranství, černé skládky, hluk a prach z dopravy, znečištěná řeka nebo potok, nedostatek kontejnerů na separovaný odpad, neposekaná tráva, psi výkaly. Chodíte kolem každý den. Někdy se nad tím pozastavíte, jindy vás to rozčílí, nakonec si možná zvyknete. Dobře udržované plochy zeleně - oázy klidu v rušném městě, nové lavičky a odpadkové koše, vyčištěné břehové porosty, cyklostezky, pěší zóny. Chodíte kolem každý den. Někdy se nad tím pozastavíte, jindy vás to potěší, nakonec si zvyknete. Ani jedno není samozřejmostí, na kterou bychom si měli zvykat. Naším dobrým zvykem by se mohla stát všímavost. Všimějme si těch dobrých příkladů a upozorňujme na ty špatné. Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou se o to snaží prostřednictvím projektu KRALUPY - ČISTÉ MĚSTO.

Bezpochyby všichni bychom chtěli žít ve městě plném zeleně, laviček, pěších zón, cyklostezek, ve městě, kde je dostatek dobře udržovaných stanovišť kontejnerů na separovaný odpad, trávníků, na které by se člověk mohl bez obav posadit a relaxovat. Avšak i když máme to štěstí, že v takovém městě žijeme, téměř vždy můžeme narazit na nějakou tu černou skládku, na nepořádek kolem kontejnerů, neudržované pozemky apod. S nešvary týkajícími se komunální ochrany životního prostředí se potýká prakticky každé město a obec. Mnohdy je na vině nedostatečná osvěta, lhostejnost a nešímavost. Podstatné je všimnout si nejen negativních věcí, ale i pozitivních příkladů. Zkuste se kolem sebe rozhlédnout, možná taková místa nevědomky míváte a přitom mají svoji hodnotu.

Projekt „Kralupy — čisté město“, který realizuje Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou by měl poukázat jak na příklady dobré, tak špatné péče o životní prostředí v našem městě. Díky dotaci od města byly během prázdnin spuštěny internetové stránky projektu. Na nich je možné najít „zelená“ a „černá“ místa s podrobným popisem stavu, návrhem opatření, fotodokumentací a mapovými výstupy z aplikace Google maps. Cílem projektu je poukázat i na ta místa a problémy, o kterých se moc neví. Prozatím je zařazeno a zmapováno 10 černých a 6 zelených míst. Z těch problematických to je např. Podhájí, lesíku u dýháry nebo stezka ke hřbitovu. Naopak z těch zelených je možné



jmenovat Masnerovou stezku, park za nemocnicí, ale třeba také předzahrádky u panelových domů č.p. 1057 – 1059 na sídlišti Hůrka. Kromě zaměření na konkrétní lokality je projekt zaměřen i na jednotlivé tématické oblasti. Zvláštní pozornost bude věnována černým skládkám na území města, ale také třídění odpadů, zeleni, údržbě veřejných prostranství, informacím o přírodních zajímavostech.

Projekt je založen na vzájemné spolupráci mezi veřejností, školami, podniky a veřejnou správou. „Naším cílem je zvýšit zájem a všímavost lidí a tímto způsobem odradit ty, kteří nemají respekt k přírodě, od mnohdy nelegálního jednání. Současně chceme především v dětech vzbudit zájem o prostředí, ve kterém žijí, o místa která možná bez povšimnutí míjejí při cestě do školy.“ uvedla Soňa Hykyšová, vedoucí ekologického centra. Právě zapojení škol hraje v projektu významnou roli. Nad každou z lokalit je možné vzít si jakýsi patronát. Podmínkou patronátu lokality není její úklid a fyzická péče o ní, i když aktivita v tomto směru se meze nekladou. Smyslem je však především osvěta, pozornost věnovaná problematickým lokalitám a problematickému přístupu lidí k životnímu prostředí. „Připravujeme na příští rok rovněž metodické materiály zaměřené na začlenění patronátu lokality do výuky jednotlivých učebních předmětů. Jedná se o praktickou formu environmentální výchovy, navíc s využitím reálného městského prostředí. Domnívám se, že právě zaměření na lokální témata, konkrétní problémy, se kterými se město potýká, může posloužit jako základ pro chápání těch globálnějších problémů nejen v ochraně životního prostředí.“ dodala Hykyšová. Projekt byl toto pondělí představen ředitelkám mateřských a základních škol na jejich jednání se starostou města. I když je patronát určen především školám, může tuto formu zapojení se do projektu zvolit i firma, jednotlivec nebo rodina. V projektu se počítá rovněž se zveřejňováním dobrých příkladů péče o životní prostředí ze strany místních podnikatelských subjektů.

Máte-li tip na nějaké místo, které by si z vašeho pohledu zasloužilo pozornost nebo chcete-li se sami na některou z lokalit zaměřit, obraťte se na bezplatnou linku ekocentra 800 100 584. Tu můžete využít i v případě, že Vás projekt zaujal a rádi byste podpořili jeho realizaci v plné šíři například formou sponzoringu či reklamy. Více informací o projektu Kralupy – čisté město najdete na internetových stránkách <http://cistemesto.eckralupy.cz>.

Hykyšová Soňa

Aktuálně z Kralupska:

ZÁŘÍ 2008

Kralupy: V kralupské kanalizační síti se konala deratizace potkanů? (5. 9. 2008)
Firma Poustka najatá společností Středočeské vodárny prováděla deratizaci v kanalizační síti v celých Kralupech nad Vltavou. Lidé, kteří by zaznamenali zvýšený výskyt potkanů nebo potkany s neobvyklým chováním, se mohou obrátit přímo na deratizátorskou firmu na čísla 737 252 569 nebo 602 460 080. Následná deratizace by měla nastat po čtyřech až pěti týdnech.

Zdroj: Kladenský deník

Braňany - Stavba plynovodu částečně zavře tři kralupské ulice (20. 9. 2008)
Do posledního letošního říjnového dne bude částečně uzavřena část silnice III/10147 v Kralupech nad Vltavou. Částečná uzavírka zasáhne ulice Hybešovu, Ke Hřbitovu a Poděbradovu. Podle Lenky Moravcové z kralupské radnice je příčinou dopravního omezení stavba plynovodu.

Více článků naleznete na http://melnický.denik.cz/kratce_region/.



Potkan. Zdroj: <http://www.priroda.cz/>



Plynovod. Zdroj: www.infoenergie.cz

Novinky z naší knihovny

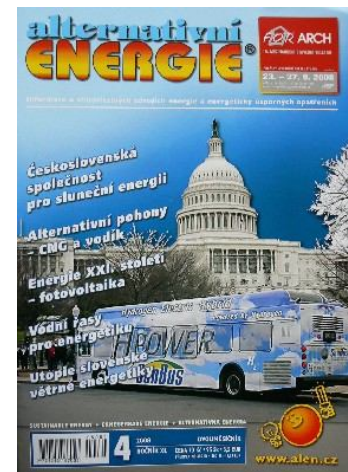
Nelesní dřevinná vegetace - Alternativní ENERGIE - dvouměsíčník o životním prostředí

Tentokrát můžeme z naší bohaté knihovny nabídnout zajímavou knihu, vydanou Bioinstitutem ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou v Olomouci a Ministerstvem životního prostředí. Tato metodická příručka obsahuje vědecké informace i návrhy, jak vysazovat a pečovat o nelesní dřevinné biotopy. V tematicky rozdělených kapitolách (fáze příprav, plánování a výsadby) kniha poskytuje náměty a tipy, které byly získány z průběhu realizovaných akcí. Ve fázi plánování se dočteme například o důležitosti výběru stanoviště a dřevin. V neposlední řadě se dozvíme o ochraně a pěstování již vysazených dřevin.

Časopis alternativní energie přináší čtenářům cenné informace o obnovitelných zdrojích energie a energeticky úsporných opatřeních. Tentokrát se články zaměřují na aktivity Československé společnosti pro sluneční energii, zahrnující například organizaci odborných konferencí ve spolupráci s domácími i zahraničními společnostmi. Dalším tématem je zamyšlení nad zprávou nezávislé energetické komise v čele s předsedou V. Pačesem.

Přestavují se tu také nové koncepce v automobilovém průmyslu. Dalším tématem je vodík, jako palivo 21. století. Pod drobnohledem si můžete přečíst o rostlinných olejích, jakožto motorových palivech? Nalezneme zde také možnosti vyhřívání venkovních plaveckých bazénů. Sluneční domek v Ondřejově je zde rozebrán v časovém sledu i konstrukčních detailech, a poslouží vám jako inspirace pro výstavbu energeticky šetrného domu. Na závěr mohou doporučit článek o větrných elektrárnách v souvislosti s ochranou přírody.

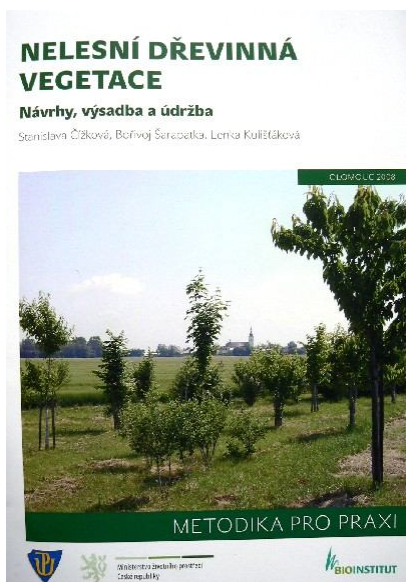
Tento, ale i spoustu jiných titulů nabízíme k zapůjčení v naší kanceláři Ekologického centra Most pro Krušnohoří.



Ostatní environmentální akce:

25.-22.11.2008 od 10:00 - 18:00. Aqua-therm Praha.

Tradiční evropský veletrh pořádaný na Výstavišti v Praze 7. Dozvědět se můžete o ekologicky vhodném vytápění, klimatizaci, regulaci. Také pasivní domy a snižování spotřeby energií budou dalšími body programu. Na místo vás doveze bezplatný autobus od stanice metra Nádraží Holešovice.



Čas podzimu, čas ježků

Blíží se podzim, a stejně tak jako příroda, připravují se i ježci na příchod zimy a mrazivého počasí. Ne však každý ježek chladnou zimu přežije, ohrožena jsou především mláďata vážící pod 400 gramů. Ekologické centrum Most přichází s radou, co s nalezeným ježkem dělat a s návodem, jak se v zajetí o ježka správně postarat.

Pokud narazíte na mládě ježka a zima je ještě daleko (září, říjen), není jej třeba držet v umělém zimovišti, můžete ho klidně nechat běhat tam, kde jste ho objevili, stačí ho pouze přikrmovat. Nejjednodušší je navštívit obchod s potravou pro domácí zvířata a zakoupit psí či kočičí granule nebo konzervy pro kočky. Granule poté upravíte způsobem, který je pro ježky nejstravitelnější – zalijete je vodou a necháte hodinu nabobtnat, slijete vodu a připravené pochutnání dáte ježkům na místo, kde se nalézali. Pokud ovšem přichází chladné počasí a meteorologové hlásí blížící se sněhové přeháňky, mládě ježka raději vezměte domů a pro jistotu ho zvažte. Pokud zjistíte, že hodnota jeho zimovací váhy nedosahuje 750 g, je dobré ježka nechat přezimovat na vhodném místě a přikrmovat vlastními silami.

Ježek, který dosáhne zimovací váhy, se o sebe přes zimu sám postará a vlezl si do vhodného zimního úkrytu. Sníží svou tělesnou teplotu, zpomalí metabolismus a většinu zimy prospí – říká se tomu hibernace. Ovšem zcela jiná situace nastane u malého, nedostatečně velkého a nevykrmeného ježka. Velikostně je ho možné přirovnat k tenisáku (váha je určitě menší než zimovací). Takový ježek se bez naší pomoci neobejde.

Následující návod vám krok po kroku pomůže postarat se o malého ježka s tou nejlepší péčí. Nejprve ježka „ubytujeme“. Vložíme ho do nesmáčivé bedny, plastové či skleněné nádoby s minimálním rozměrem 60 x 40 cm. Aby vám ježek neutekl, je dobré opatřit si bednu o výšce 50 cm. Jako podestýlka vložená na dno nádoby se hodí nejvíce hobliny, seno a listí. Dalším důležitým bodem je odblešení ježka, ovšem ne každý výrobek je pro něj vhodný. Nejlépe uděláme, když zajdeme k veterináři k ošetření pomocí Ivomeku. Přípravek zahubí v místě použití nejen blechy, ale i všechny parazity. Pokud to máte k veterináři daleko, zkuste se optat na vhodný přípravek ve zverimexu. Pro domácí účely je možné použít například Bio kill.

Ježka pravidelně krmte, třeba každý večer. Pro zpestření stravy mu ke granulám můžete přidat libové maso bez tuku (např. vařené kuřecí maso). Granule by měly být namočené v čerstvé vodě, což je využito také jako zdroj tekutin.

Nikdy ježka nekrmte - jak to znáte z pohádek - jablíčkem, nedávejte mu ani mléko, čokoládu a jiné laskominy. Ty jsou pouze pro naše mlsné jazýčky.

Poté, co vám nový „mazlíček“ dosáhl zimovací váhy, je



Zdroj: <http://www.vejnar.com/zvirata/>



Zdroj: <http://www.vejnar.com/zvirata/>

mu třeba zajistit pro zimní období vhodné místo k hibernaci. Mělo by být chladné, ale ne pod 0°C a ne nad 10°C. Vhodný je třeba sklep, nezateplená půda a kůlna na zahradě. Ježka pravidelně krmte do doby, než si všimnete, že 2 dny po sobě nic nepozef. To nastává čas hibernace. Pak mu naplňte misky, bednu zakryjte a nechte ho dřímat. Jednou týdně zkontrolujte množství potravy, stává se totiž, že se někteří ježci v zimě budí a hledají potravu. Posledním krokem je ježka na jaře probudit, časově to odpovídá konci března. To už přes den většinou nemrzne a v přírodě se ježci budí sami. Přeneseme ho zpět na místo, kde byl na podzim nalezen. Protože zimním spánkem ježek ztratí 15 až 20 % své původní hmotnosti, přikrmujeme ho stejně jako na podzim, a poté ho již konečně můžeme pustit zpět do volné přírody, daleko od cest a lidí.

Rada: Dobré je, když svoji zahrádku neuklidíte dočista a necháte tam občas někde hromádky listí a větve, aby si tam ježci mohli zalézt a najít tak úkryt pro zimování.

Kolářová Alena

Pokud není ve vašich silách péči ježkovi zajistit, můžete se obrátit na některou ze stanic pro hendikepované živočichy.

ZO ČSOP Vlašim. Záchraná stanice starající se o zraněné živočichy. Webové stránky: <http://www.csopvlasim.cz>. Adresa: Pláteníkova 264, 258 01 Vlašim. Telefon: +420 317 845 169, e-mail: vlasim@csop.cz.

Záchraná stanice Bodlinka, Benešov nad Ploučnicí, Děčínská 320, Benešov nad Ploučnicí, 407 22, tel.: 604 546 277, e-mail: csop.ben@seznam.cz.

Záchraná stanice pro odchycená a opuštěná zvířata LARY - Jiří Dvořák. Poskytování odchytových služeb. Webové stránky: <http://www.odchyt-lary.estranky.cz>. Adresa: Veleňská, 250 64 Hovorčovice, Mobil: +420 605 189 844, e-mail: odchyt.lary@seznam.cz.

Z naší fotogalerie

20. Října - Den stromů



Borovice vejmutovka na sídlišti Zátíší



Platan u Dvořákova gymnázia a obchodní akademii v Kralupích n. Vltavou



Modřín opadavý vysazený na sídlišti Cukrovar



Rozkvetlé sakury (třešeň pilovitá) na pěší zóně

Zdroj fotografií: Ing. Bartoš František

Podělte se s námi o své myšlenky k fotografiím či o jiné zajímavé fotografie z Kralupska. Některé z nich pak uvidíte v dalších číslech našeho zpravodaje. Náměty a fotografie posílejte na e-mail: Kolarova@vuhu.cz.

Novinka na trhu - monitor, který se sám vypne

Společnost Fujitsu Siemens zahájila prodej prvních monitorů na světě se zdrojem, který se v úsporném režimu automaticky zcela vypne. Proto dostala novinka přezdívku „monitor s nulovou spotřebou“. Běžné monitory mají v úsporném režimu spotřebu okolo 1 až 6 W. Až když počítač pošle data na výstup z grafické karty, malý elektrický impuls napájení monitoru obnoví. Funkce pracuje s analogovým i digitálním výstupem.

Nová revoluční technologie vyvinutá společností Fujitsu Siemens Computers přináší úsporu elektrické energie a je dostupná v rámci produktové řady SCENICVIEW Premium Line ECO



Kolářová Alena „monitor s nulovou spotřebou“

Kam s bioodpadem?

V poslední době se v našem ekocentru množí dotazy na možnost svozu bioodpadu v Kralupech nad Vltavou. Zneklidňující je skutečnost, že se ptají převážně obyvatelé rodinných domků, kteří si na svých zahrádkách mohou založit kompost, ale nechtějí. Kompost berou jako něco, co by narušovalo architektonický vzhled jejich okrasné zahrady. Přitom dnes už jsou k dostání nejrůznější kompostéry, které jsou nejen praktické, ale také hezky vypadají.

Třídění bioodpadu je velmi důležité. Bioodpad je velmi cennou surovinou především díky celosvětovému úbytku živin z půdy. V dnešní době tvoří bioodpad zhruba 40% veškeré produkce odpadu. Na skládkách při jeho rozkladu bez přístupu vzduchu vznikají nebezpečné látky, především methan, které mohou ohrozit životní prostředí.

V Kralupech je zajištěn jednou měsíčně svoz bioodpadu mobilním kontejnerem. Rozpis svozů je k dispozici např. na webových stránkách Ekologického centra Kralupy www.eckralupy.cz. Občané mohou odevzdávat bioodpad také ve sběrném dvoře, každý den od 9 do 17h.

Celoplošné rozmístění popelnic na bioodpad a jejich svoz se zatím neplánuje, byl by finančně neúnosný, vyšel by zhruba na 2 mil. korun ročně. Je tu však možnost pro každého jednotlivce, aby si svoz bioodpadu dojednal s firmou na vlastní náklady. Zprostředkování této služby zajistí p. Traxlová z odboru životního prostředí.

Finanční nákladnost svozu bioodpadu není jedinou překážkou, která brání městu Kralupy v jeho plošném zavedení. Dalším problémem je, že občané ještě nejsou dostatečně ukázněni, aby do popelnicek k tomu určených vhažovali pouze bioodpad. Při zkušebním provozu vyšlo najevo, že v popelnicích na bioodpad se objevily i plasty, papír a jiný komunální odpad. To je samozřejmě nepřijatelné. Se znečištěným bioodpadem jsou pak velké problémy. Kompostovat se nedá, na skládce ho také nepřijmou, nezbyvá než ho vysypat a ručně přebrat. To samozřejmě není možné praktikovat. Je vidět, že kralupští zatím nejsou na třídění bioodpadu připraveni.

Přesto zodpovědní lidé hledají možnosti, jak bioodpad třídít. Kdo má zahrádku nebo nějaký pozemek, má vyhráno. Ale i v bytě se již dá zásluhou nových technologií kompostovat. Například metodou vermikompostování, při dodržování správných zásad obsah kompostu nezapáchá. Doma v bytě můžete vyzkoušet i jiné způsoby – automatické kompostéry, kompostovací sáčky nebo koše, hotový kompost pak jen přisypete ke stromům či keřům před domem.

V bytových domech je nejlepší přesvědčit pár sousedů a pořídit si společně nějaký komunitní kompostér. Nabídka je široká, potřebné informace naleznete např. na stránkách www.ekodomov.cz.

Možnosti tedy jsou a při troše dobré vůle může bioodpad třídít a kompostovat prakticky každý. Půda je nad zlato. Je to zázrak, kdy se z neživého stává opět živé. Živiny, které jsme z půdy odčerpali zemědělstvím a živočišnou výrobou, bychom měli zase zpět do půdy vrátit. Pouze zdravá půda bohatá přírodním kompostem nám pak zaručí zdravé potraviny bez chemických jedů. Příjemné a radostné třídění bioodpadu vám přeje Jana Krátká.

Co Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou nabízí?

- Poradenskou činnost v oblasti životního prostředí
- Realizaci výukových programů zaměřených na environmentální výchovu a vzdělávání
- Monitoring znečištění ovzduší a informování o kvalitě ovzduší
- Půjčování knih, CD a videokazet s environmentální tematikou, prodej publikací
- Zpracování environmentálně osvětových tištěných i elektronických materiálů

KDE NÁS NAJDETE?

OD Máj, Palackého náměstí
1091, 278 01 Kralupy
nad Vltavou



Nádoba na bioodpad, zdroj:
<http://www.priateliazeme.sk/>

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou

Veřejné informační středisko o životním prostředí

800 100 584

Palackého nám. 1091
278 01 Kralupy nad Vltavou

Zřizovatel: VÚHU a.s.,
Budovatelů 2830

434 37 Most

Tel/fax: 476 703 992

E-mail: ecmost@vuhu.cz



www.eckralupy.cz
Rozsáhlá webová
prezentace

